

I KHEOPS

Tudományos Konferencia
Mór, 2006. május 31.

KHEOPS

Automobil-Kutató Intézet

MEGHÍVÓ

I. KHEOPS Tudományos Konferencia

**„KIHÍVÁSOK ÉS TRENDEK
A GAZDASÁGBAN ÉS A KÖZSZFÉRÁBAN NAPJAINKBAN”**

- PhD-hallgatók tudományos fóruma -

Mór, 2006. május 31.

Helyszín:

Hétkúti Wellness Hotel****

Hétkúti Lovaspark

8060 Mór, Dózsa Gy. u. 111.

KÖSZÖNTŐ

Napjaink világméretekben jelentkező tendenciája, miszerint a gazdasági növekedés korábbi motorjaként szolgáló mennyiségi vagyoni formák, a föld, a tőke, a természeti erőforrások, amelyek korábban a nemzeti gazdaságok hagyományos eredetét képezték, egyre inkább elveszítik jelentőségüket és átadják helyüket egy sor minőségi erőforrásnak, többek között a lakosság szellemi tőkéjének, így a K+F tevékenység és a tudományos kutatás egyre magasabb szintű művelésének.

Mindennek fontosságát számos példa igazolja: Ausztria, Írország vagy Finnország gazdasága tudásbázisra átpozicionált

struktúrájának sikeressége más országok számára is mintául szolgálhat, a dél-német tartományok ipari csúcstechnológiát képviselő K+F tevékenységén keresztül minőségi termékgyártás menti meg európai munkahelyek millióit az igen olcsó távol-keleti gyártóhelyekkel szemben.

Sajnos Magyarországon a pozitív külföldi példák ellenére elsősorban az ország földrajzi elhelyezkedéséből és az olcsó munkaerőből fakadó előnyökre alapuló szemlélet miatt a nemzeti K+F és a tudományos kutatás messze nem kapja meg azt az erkölcsi és anyagi elismerést és támogatást, ami megilletné és ami a hosszú távú sikerességet biztosítaná. Sajnálattal figyelve és tapasztalva e trendet, valamint felismerve a fiatal kutatók szűkös publikációs lehetőségeit, ez a Konferencia úttörő módon magánkezdeményezésként szerveződött, néhány, részben nevüket nyilvánosságra hozni nem kívánó magánszemély áldozatos szervezőmunkájának és anyagi támogatásának köszönhetően.

A korábban nem várt igen nagy érdeklődés miatt örvendetes módon, 4 szekcióban összesen 48 előadás fog elhangzani a társadalomtudományok szinte minden területéről.

Az előadások írott verzióit tanulmánykötetben jelentettük meg, melyet minden előadónak és résztvevőnek CD-formátumban nyújtunk át a Konferencia napján.

A kötet ISBN 963 2298 497 szám alatt került hivatalos regisztrálásra.

A külföldi érdeklődés miatt a Konferenciát jövőre már egy angol nyelvű szekcióval is kibővítjük. Azon dolgozunk, hogy a KHEOPS egy nívós nemzetközi konferenciává váljon!

Megköszönve mindenkinek a Konferencia iránti érdeklődését, nagyon jó felkészülést és remek hangulatú napot kíván a szervezők nevében:

Dr. Svéhlik Csaba Ph.D.
Európa-díjas autómérnök
az MTA Köztestületi tagja

A KONFERENCIA PROGRAMJA

1. Plenáris ülés

Helye: Hétkúti Wellness Hotel****, Kandalló-terem

9.30–10.00 Érkezés, regisztráció

10.00–10.10 Köszöntő

Dr. Svéhlik Csaba PhD, az MTA Köztestületi tagja
a konferencia ötletgazdája és főszervezője

Schmidt Ferenc

Mór város polgármestere

10.10–10.20 Megnyitó

Dr. Beszteri Béla CSc.

*az MTA VEAB Gazdaság-, Jog- és Társadalomtudományi
Szakbizottságának elnöke*

10.20–10.25 Vers

Brunner Márta *színművész*

10.25–10.30 Szekciótermek elfoglalása

2. Szekcióülések

I. SZEKCIÓ

„Piaci és fogyasztói kihívások”

Helye: Hétkúti Wellness Hotel****, Kandalló-terem

Elnök: **Dr. habil. Józsa László CSc.**

tanszékvezető egyetemi docens, Marketing és Menedzsment Tanszék,
Széchenyi István Egyetem, Győr

10.30–10.50 Sasné Grósz Annamária, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
A magyarországi német nemzetiség fogyasztási szokásai

10.50–11.10 Moór-Czepek Kornélia, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
Kistélepülések jövőképe

11.10–11.30 Kurucz Attila, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
*A piaci teljesítmény-meghatározás problémája
kis- és középvállalkozásoknál*

11.30–11.50 Szaradics Tamás, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
Költséghatékony internetes fejlesztési lehetőségek

11.50–12.10 Csépe Andrea, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
A depresszió DTC (Direct-To-Customer) kommunikáció

12.10–12.30 Hozzászólások, interaktív fórum

12.30–13.00 Business ebéd (szendvicsek, pogácsa, kávé, üdítő)

13.00–13.20 Dr. Hofer Mária, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
Valóban pénzkérdés-e a biofogyasztás Magyarországon?

13.20–13.40 Németh Ildikó, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
*Attitűdvizsgálat a szolgáltatásmarketingben:
A kockázati attitűd és a biztosítások kapcsolata*

13.40–14.00 Benecz Judit, végzős egy. hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
*Életstílusok és fogyasztási attitűdök vizsgálata a magyar nők körében –
- FMCG termékekre vonatkozó kutatás*

14.00–14.20 Tárkányi Eszter, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
Mi van a fogyasztó fekete dobozában?

14.20–14.40 Szünet

14.40–15.00 Dernóczy Adrienn, PhD-abszolvens, Széchenyi István Egyetem, Győr
A színek információ-szolgáltató szerepe a vállalkozások felismerésében

15.00–15.20 Dr. Kovácsné Gergely Zsuzsanna, PhD-hallgató, SZE, Győr
*Az épített környezet szerepe az imázsban, az identitásban
és a hely szellemében Sopron példáján*

15.20–15.40 Hegyi Barbara, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
*A várospozicionálás definíció- és eszközrendszerének elméleti
és gyakorlati adaptációi*

15.40–16.10 Hozzászólások, interaktív fórum

II. SZEKCIÓ

„Kihívások a modern vállalattal szemben”

Helye: Hétkúti Lovaspark, Lovarda terem
Elnök: Dr. Bencsik Andrea CSc., egyetemi docens,
Vezetés-Szervezés Intézet, Pannon Egyetem, Veszprém

10.30–10.50 Korén Andrea, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
Nemek közti bérkülönbség Magyarországon és az Európai Unióban

10.50–11.10 Czeglédi Csilla, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
A nők helye a vállalati vezetésben

11.10–11.30 Nagy Zsuzsanna, PhD-hallgató, Pannon Egyetem, Veszprém
*A munkával való elégedettség és a szervezeti elkötelezettség
kapcsolatrendszerének, szerepének átalakulása*

11.30–11.50 Bognár Krisztina, PhD-hallgató, Pannon Egyetem, Veszprém
Egyéni és szervezeti tanulás a tudásmenedzsment ciklusban

11.50–12.10 Gergely Róbert, PhD-hallgató, Pannon Egyetem, Veszprém
A tanulás, a tudás és a memória többszintű értelmezése

12.10–12.30 Hozzászólások, interaktív fórum

12.30–13.00 Business ebéd (szendvicsek, pogácsa, kávé, üdítő)

13.00–13.20 Dr. Farkas György, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
A magyar vállalati szféra az EU kapujában

13.20–13.40 Fekete Hajnalka, PhD-hallgató, Pannon Egyetem, Veszprém
A vállalati teljesítmény értékelése a 21. században

13.40–14.00 Szentés Balázs, PhD-hallgató, Pannon Egyetem, Veszprém
Az e-business megoldások hatása a vezetési funkciókra

14.00–14.20 Puster János, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
A Sunbooks Kft. Kisvállalkozásokat támogató internetes „one-to-one” szolgáltatás-marketing stratégiája

14.20–14.40 Szünet

14.40–15.00 Jámborné Antal Erika, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
Egyensúlyozás a közszolgáltatás kötelmei és az állami tulajdonosi érdekek útvesztőjében

15.00–15.20 Piller Zsuzsa, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
A költségvetési korlát fogalmának értelmezése a felszámolási eljárások nézőpontjából

15.20–15.40 Szóka Károly, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
A controlling alkalmazhatósága és helyzete a KKV szférában

15.40–16.10 Hozzászólások, interaktív fórum

III. SZEKCIÓ

„Kihívások a világgazdaságban és a tudományos kutatásban”

Helye: Hétkúti Lovaspark, Vértes terem

Elnök: Dr. habil. Varsányi Judit CSc.
egyetemi docens, Marketing és Menedzsment Tanszék,
Széchenyi István Egyetem, Győr

10.30–10.50 Fehér Helga, PhD-hallgató, Pannon Egyetem, Veszprém
Adósságsapda és gazdasági növekedés a súlyosan eladósodott szegény országokban

- 10.50–11.10 Csejtei Ágoston, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
A szegény országok gazdasági felzárkózása a környezetvédelem tükrében
- 11.10–11.30 Csizmadia Szilárd, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
Bosznia-Hercegovina múltja, jelene és jövője a dayton-i békeszerződés után
- 11.30–11.50 Dr. Sztrilich András, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
Gazdasági és jogi problémák a határokon átvéelő egészségügyi szolgáltatásban, EU-tagországok között
- 11.50–12.10 Klausz Melinda, PhD-hallgató, Pannon Egyetem, Veszprém
Versenyelőny az intellektuális tőke által
- 12.10–12.30 Hozzászólások, interaktív fórum
- 12.30–13.00 Business ebéd (szendvicsek, pogácsa, kávé, üdítő)**
- 13.00–13.20 Dr. Darai Lajos, kutatóprofesszor, Kodolányi János Főiskola, Fehérvár
Előnyök és hátrányok a tudományos kutatás csúcselejzárásainak alkalmazásában. A genetika példája
- 13.20–13.40 Ponácz György Márk, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
Kollaboratív tudáshálózatok az iparban
- 13.40–14.00 Kovács Tamás, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
Kockázati tőkebefektetések hatásai mikro- és makroszinten
- 14.00–14.20 Tóth Gergely, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
A pénzügyi csoportok működésének sajátos kockázatai és ezek kezelése a szabályozás és felügyelet során
- 14.20–14.40 Szünet**
- 14.40–15.00 Németh Gábor, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
Monopóliumok története, elmélete
- 15.00–15.20 Nagy Adrienn, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
A stratégiai csoportok szerepe és lehetőségei a gazdaságban
- 15.20–15.40 Vincze Ibolya, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
A gazdasági növekedés alternatív modellezési lehetőségei
- 15.40–16.10 Hozzászólások, interaktív fórum

IV. SZEKCIÓ

„Kihívások nemzetgazdasági szektorokban és a közszférában”

Helye: Hétkúti Wellness Hotel****, Billiárd-terem

Elnök: Dr. Juhász Lajos PhD, dékánhelyettes

tanszékvezető egyetemi docens, Ágazati Gazdaságtan Intézeti Tanszék
Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron

10.30–10.50 Kovács Gergely, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
(Át)alakuló felsőoktatás – Bologna-folyamat

10.50–11.10 Csuka Ildikó, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
Minőségmérés a felsőoktatásban

11.10–11.30 Palanca Attila, PhD-abszolvens, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
Sopron Megyei Jogú Város mentális térképe

11.30–11.50 Böcskei Elvira, PhD-hallgató, Pannon Egyetem, Veszprém
A hazai turizmus versenyképessége a támogatások tükrében

11.50–12.10 Egyed Krisztián, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
Az Ikva-menti települések kvantitatív versenyképessége

12.10–12.30 Hozzászólások, interaktív fórum

12.30–13.00 Business ebéd (szendvicsek, pogácsa, kávé, üdítő)

13.00–13.20 Limpók Valéria, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
Az adóverseny hatása a hazai adópolitikára

13.20–13.40 Kincses Zsolt, PhD-hallgató, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron
A gazdaságpolitika helye és szerepe

13.40–14.00 Kovács Gábor, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
*A helyi fejlesztések finanszírozása önkormányzati
kötvénykibocsátás által*

14.00–14.20 Ercsey Ida, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
A közüzemi szolgáltatások minősége a garanciák tükrében

14.20–14.40 Szünet

14.40–15.00 Némethné Gál Andrea, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
A bankhitelek szerepe a kis- és középvállalkozások finanszírozásában

15.00–15.20 Dr. Sárkány Péter, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
Néhány speciális piac gazdasági jelentősége hazánkban

- 15.20–15.40 Süle Edit, PhD-hallgató, Széchenyi István Egyetem, Győr
Gyorsan, biztosan, pontosan – az expressz logisztika sajátosságai
- 15.40–16.10 Hozzászólások, interaktív fórum
- 16.10–16.25 **Szünet, szavazólapok leadása (!)**

3. Plenáris ülés

Helye: Hétkúti Wellness Hotel****, Kandalló-terem

16.25–16.45 **Plenáris előadás**
Dr. Svéhlik Csaba PhD
Hogyan írjunk PhD értekezést?
Általános tudnivalók

16.45–17.00 **Szekcióelnökök értékelése, díjátadás**

17.00–18.00 **Zenés állófogadás, svédasztal**
a Millenniumi Nemzeti Fesztivál nyertes
Móri Ifjúsági Fúvószenekar
(vezényel: Acsai Sándor)
„A világ népeinek zenéje”

TUDOMÁNYOS HÁTTÉR

A szervezők ezúttal szeretnék megköszönni a Széchenyi István Egyetem Marketing és Menedzsment Tanszéke tudományos műhelyének tapasztalatait és tanácsait, amelyek a Konferencia szervezésénél hasznosnak bizonyultak.

DÍJAZÁS

Az egyes szekciók legszínvonalasabb előadásait értékes díjakkal jutalmazzuk egyrészt a szekcióvezetők, másrészt az adott szekcióban előadók szavazatai alapján. A pontos szavazati rendszer a Konferencia napján kerül ismertetésre.

A konferencián az alábbi díjak kerülnek átadásra:

- I. díj: Sony videokamera (LCD)
II. díj: Philips DVD/Video combo
III. díj: Kenwood HiFi-torony (RDS)
IV. díj: Thomson DVD-lejátszó

A KONFERENCIÁN ELHANGZÓ ELŐADÁSOK KIVONATAI:

BENECZ JUDIT *Széchenyi István Egyetem, Győr*

Életstílusok és fogyasztói attitűdök vizsgálata a magyar nők körében – FMCG termékekre vonatkozó kutatás

Az Stanford Research Institute (SRIC-BI) által kidolgozott „The VALSTM Survey” életstílus vizsgálat általam készített magyar adaptációjával kutatásomban a felnőtt női lakosságot vizsgálom. Jellemző, és egyben meghatározó csoportok állapíthatók meg ez által, amelyek - figyelembe véve a KSH női lakosságra vonatkozó országos adatait - tükrözik a hazai viszonyokat. Ilyen típusú vizsgálatra már korábban is sor került, azonban újdonságnak számít, hogy a kutatás második fázisában a kialakított életstílus-csoportokra jellemző vásárlási stílusokat, attitűdöket is feltárom. A fogyasztói magatartás és szerepek sokszínűsége miatt kutatásomban az FMCG termékekre vonatkozóan végeztem el az elemzést. Előadásomban a kutatási eredményeimet fogom bemutatni és ismertetni.

BOGNÁR KRISZTINA *Pannon Egyetem, Veszprém*

Egyéni és szervezeti tanulás a tudásmenedzsment ciklusban

A vállalatok számára a termékeik, eljárásaik, melyek korábban sikert hoztak számukra, mára már nem jelentenek tartós előnyt. Az egyre növekvő versenyben a vállalatoknak gyorsabban, jobb minőségű termékekkel és szolgáltatásokkal kell megjeleníteniük a piacon a változó igényeknek megfelelően. A folyamatosan erősödő versenyben, napjainkban a tudás, a dolgozók szakértelme jelent versenyelőnyt. Azok a vállalatok, melyek tudatosan gondozzák, menedzselik a tudásukat, jelentős előnyre tesznek szert mind a minőség, termelékenység, rugalmasság és hatékonyság terén, a hagyományos erőforrásokat felhasználó versenytársaikkal szemben. De mit is jelent a tudásgazdálkodás? Hogyan épül fel véleményem szerint a tudásmenedzsment ciklus? Milyen kapcsolat van a tudásmenedzsment és tanulás között? Hogyan néz ki elméletben az egyén tanulási folyamata? Milyen sikertényezők szükségesek a tudásmenedzsment hatékony működéséhez? Előadásomban és a cikkben ezen kérdésekre keresem a választ.

BÖCSKEI ELVIRA *Pannon Egyetem, Veszprém*

A hazai turizmus versenyképessége a támogatások tükrében

Magyarországot, mint turisztikai célterületet az elmúlt évtizedben a világ tizenötödik legnépszerűbb országa között tartották számon, Európában a nyolcadik leglátogatottabb utazási célpont volt. Magyarországon - jelenleg nincs külön turizmusról szóló törvény - hiányzik a turizmus jelentőségét megfogalmazó, működésének struktúráját, rendszerét megállapító szabályozás.

Az egészségturisztikai ágazatban az

- ágazat fejlesztéséhez,
- infrastrukturális lemaradásának pótlásához,
- valamint versenyképességünk fokozásához a kihívásoknak megfelelően tudó programokra és forrásokra van szükség.

A turisztikai ágazat fejlesztéséhez kívánt hozzájárulni a Széchenyi Terv részeként kidolgozott „Az Egészségturizmus Tízéves Fejlesztési Program”.

A Széchenyi Terv egészségturizmus fejlesztési programjának stratégiai célja az volt, hogy Magyarország - az egyedülálló gyógy- és termálvízkinccsére alapozva - az évtized végére vezető helyet foglaljon el Európa egészségturisztikai piacán. Az egészségturizmus fejlesztésére a tízéves program keretében évente mintegy 10-15 milliárd forintot kívántak fordítani. Ezen támogatási összeg önmagában nem lehet elégséges, de hozzásegítheti az adott települést ahhoz, hogy a helyi forráslehetőségek kibővítésével hazánk jelentős turisztikai vonzerő legyen.

A 2004-2006. éveket felölelő I. Nemzeti Fejlesztési Tervben szintén helyet kapott - európai uniós társfinanszírozás lehetőségeként - a turisztikai vonzerő növekedését elősegítő fejlesztések infrastruktúrájának támogatása. Talán joggal tehetjük fel a kérdést, hogy elégséges-e kizárólag az infrastrukturális támogatás? (Ezen időintervallumban ugyanis csak hazai forrásokból lehetséges a gyógy- és termálfürdők fejlesztése.)

- Elégségesek-e a Széchenyi program keretében rendelkezésre bocsátott támogatási keretösszegek?
- Az elmúlt években megvalósult beruházások vajon beváltották-e a hozzájuk fűzött reményeket?
- Mennyire hatékonyak a támogatások?

Tanulmányomban ezen kérdésekre keresem a választ.

A Széchenyi Terv Turizmusfejlesztési Programja keretében megvalósult beruházások hatékonyság-vizsgálatát elemeztem.

CZEGLÉDI CSILLA *Széchenyi István Egyetem, Győr* **A nők helye a vállalati vezetésben**

Kutatási témám a nők szerepe a vállalati vezetésben.

Előadásomban összegzem és kritikailag értékelem a vezetés elméleti modelljeit. A valóságban nincsenek tiszta modellek. Egy szervezet működésében nagyon sokféle döntésre van szükség. A menedzsmenttudomány kutatói nagy hangsúlyt helyeznek, annak megválaszolására: miért van az, hogy az egyik ember sikeres vezető és a másik, aki talán még a szakmához jobban is ért, amikor vezetőként működik sorozatosan kudarcot vall. A vezetői hatékonyság tulajdonságméleti és magatartásméleti megközelítéseivel foglalkozom, amelyek meghatározzák a nők szervezetben belüli státuszát, pozícióját. Bemutatom és értelmezem amerikai vizsgálatok szekunder feldolgozása alapján a női vezetői szerepvállalással, a menedzserré válással kapcsolatos ellenállás okait és lehetséges következményeit.

CSEJTEI ÁGOSTON *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron* **A szegény országok gazdasági felzárkózása a környezetvédelem tükrében**

A szegény országok gazdasági felzárkóztatásának kérdése egyre nagyobb szerepet kap a jelenlegi nemzetközi együttműködés területén. A társadalmi, szociális és gazdasági problémák a világ vezető nemzetközi együttműködési szervezetei számára prioritást jelentenek, miközben azonban nem tekintik fontosnak a környezeti szempontokat a fejlődő országban, az ENSZ Millennium Célok is csak marginálisan fókuszál.

A fejlődő országok a következő főbb problémákkal néznek szemben: (1) Szegénység és gazdasági lemaradás; (2) Népességnövekedés túlzott mértékű növekedési üteme; (3) HIV/AIDS és malária növekvő terjedése, hiányos egészségügyi ellátással; (4) Fegyveres konfliktusok, politikai instabilitás; (5) Oktatási lehetőségek korlátozott volt, nők hátrányos helyzete; (6) Nem fenntartható természeti erőforrás gazdálkodás, természet degradációja.

A környezet védelme, megőrzése az egyik probléma a sok között. A felsorolt problémákat mutatom be, kiemelve mindegyik problémánál hogyan jelenik meg az a fejlődő országoknál. Bizonyítom, hogy a környezeti szempontok figyelembe vétele jelenleg nehezen elvárható a szegény országokban, mert a többi probléma sokkal súlyosabban jelenik meg, és sokkal közvetlenebbül érinti az ország lakosait. Másrésről a globális környezeti problémák megoldása a fejlődő országok nélkül aligha lehetséges. Ha elősegítjük a szegény országok felzárkózását, biztosítjuk a gazdasági növekedést, ezzel párhuzamosan segítünk megoldani a különböző társadalmi, egészségügyi problémákat, akkor egy idő után ezekben az országokban is lehetőség lesz a környezeti politikák alkalmazására.

CSÉPE ANDREA *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron*
A depresszió DTC (Direct-To-Consumer) kommunikáció

Az 1990-es években az amerikai kormány által elindított „Agy évtizede” program világméretű mozgalommá nőtte ki magát és szele hazánkat is megérintette. Dr. Arató és Túry (1995) a pszichiáter szakma nevében szóltak: „...azt próbáltuk kitalálni, hogyan is lehetne a pszichés betegségek modern agybiológiai, kémiai, élettani ismereteit a laboratóriumokon és a szakfolyóiratokon túl a mindennapi gyógyításhoz, sőt közvetlenül az érdeklődő, laikus emberekhez eljuttatni.” A kor szelleméhez máltón 1998-ban készült el hazánkban az első depresszió betegségkampány a szakma beegyezésével és közreműködésével a Magyar Pszichiátriai Társaság égisze alatt. Bár az ismeretterjesztés fontosságát ma már a szakemberek sem vitatják, mégis a betegek 60%-a nem fordul szakorvoshoz tájékozatlanságból, félretájékoztatás vagy társadalmi stigmák következtében. Az öngyilkosságba menekülők közel 60%-a a kezeletlen depresszió során követi el tettét. A depresszió óriási társadalmi és gazdasági terhet jelent napjainkban. Következmenyei sokrétűek lehetnek: kiesés a munkából, csökkent munkateljesítmény és hatékonyság (leszázalékolás), az egészségügyi biztosítás és ellátás megnövekedett költségei, öngyilkosság, öngyilkossági kísérlet maradandó szövödményei és következményei (rokkantság), csökkent önbizalom, önértékelési zavarok, kapcsolatteremtési és tartási nehézségek, családi élet diszharmonijája, alkohol és drog függőség veszélye és következményei. Míg 1990-ben a depresszió a 4. helyen állt a társadalom és a beteg számára legnagyobb terhet jelentő betegségek listáján, előreláthatólag 2020-ra az első helyre kerül.

Kutatásom 224 enyhe és közepes depresszióban szenvedő beteg depresszió betegségkampány iránti attitűdjét, betegségükről ismereteit és információs igényét veti össze 100 háziorvos és 61 szakorvos véleményével.

CSIZMADIA SZILÁRD *Széchenyi István Egyetem, Győr*
Bosznia-Hercegovina múltja, jelene és jövője a dayton-i békeszerződés után

A bosznia-hercegovinai békét megalapozó dayton-i békeszerződés, amely egyben az ország alkotmánya is, 2005-ben múlt tíz éves. Így aktuálissá vált a térség tüzetesebb vizsgálata, hiszen ez az időtáv már lehetővé teszi a részletes értékelést és lehetőség nyílik az ország jövőbeli fejlődési útjának bemutatására. Bosznia-Hercegovina helyzete továbbra is sok szempontból nyitott, hiszen a békeszerződés a korábbi Jugoszláviához hasonló multietnikus népesség-szerkezetű országot hozott létre. A három államalkotó népcsoport (bosnyákok, szerbek, horvátok) egyike sem rendelkezik abszolút többséggel az ország egész területét tekintve, azonban etnikai szempontból az ország régiói homo-

gének tekinthetők. Az ország közigazgatásilag két tagállamra bomlik, a Szerb Köztársaságra és a Bosnyák-Horvát Föderációra, amelyek működésükben és szerkezetükben jelentősen eltérnek egymástól és se a központi végrehajtó hatalom se a nemzetközi Meghatalmazott nem képes minden esetben akarátát érvényesíteni e tagállamok felett. Az ország helyzetét ugyancsak különlegessé teszi a folyamatos nemzetközi katonai és politikai jelenlét is. Kérdéses, hogy a jövőben működőképpessé válhat-e az ország, hiszen a tagállami és a nemzetiségi érdekek továbbra is csaknem minden fontos kérdésben ütköznek, vagy pedig folytatódni fog az ország részekre bomlása és a térségi stabilizáció a távoli jövőbe veszik. Tanulmányomban ez utóbbi kérdést szeretném megválaszolni a vázolt folyamatok és struktúrák tükrében.

CSUKA ILDIKÓ *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron* **Minőségmérés a felsőoktatásban**

A magyar felsőoktatási intézmény rendszer jelentős átalakuláson ment keresztül az elmúlt másfél évtizedben. A tömegesedés, és a piacosodás megjelenése a felsőoktatási szolgáltató szektorban, az oktatói leterheltség növekedése, új szolgáltatók és új oktatási formák kialakulása, a hallgatók és a munkaerőpiac elvárásainak figyelembevételére mind a minőségügy egyre fontosabb szerepét támasztják alá. A hallgatói létszám meredek növekedése, a képzési kínálat sokszínűsége a felsőoktatási intézmények minőségmérését és -értékelését középpontba helyezte.

A minőségi felsőoktatás kritériuma, hogy az intézmények tudatában legyenek a minőség felsőoktatásbeli értelmezésének, illetve tevékenységüket a minőség szempontjából elemezni tudják. Miért van egyre nagyobb szükség a minőség mérésére, értékelésre és biztosítására? Hogyan lehet az oktatás teljesítményét mérni a gazdaságéhoz hasonlóan? A dolgozat terjedelmére való tekintettel nem térek ki a külföldi példákra, az amerikai, brit, dán, holland, finn, stb. mérő - értékelő rendszerek bemutatására, úgyszintén nem részletezem a minőségbiztosítás rendszerét a felsőoktatásban. A minőségbiztosítás egy szeletére koncentrálna a minőség mérésének, értékelésének technikáját, lehetőségeit elemzem a felsőoktatási szegmensben.

DR. DARAI LAJOS *kandidátus, kutatóprofesszor, Kodolányi János Főiskola* **Előnyök és hátrányok a tudományos kutatás csúcsejírásainak alkalmazásában.** **A genetika példája**

I. Általában véve a legnagyobb előny az új ismeret és a hátrány nem is magához a kutatási csúcsejíráshoz kötődik, hanem ahhoz a bizonyos új ismerethez, amit megszerez, jobban mondván annak befogadásához, beillesztéséhez az addigi tudományos ismeretek közé, hogy alkalmazhatóvá, felhasználhatóvá váljon.

II. Am nem egyedül a tudományos paradigmaváltás ismert jelenségéről van itt szó, hanem több tudományág, sőt tudományterület egymásra hatásáról, mert egyetlen tudomány alapvető felfedezése, eljárása sem független a többitől. Egy második fajta paradigma váltási nehézség rajzolódik ki a pozitívizmus szcientista megnyilvánulásai óta, és ennek veszélye nemhogy csökkenne, hanem a globális hatás megjelenése óta minden, akár kisebb hibát is felnagyít, megsokszoroz, és nehezen kritizálható a csúcstechnológiai eljárás magas költségei miatt.

III. Speciális és a leggyakoribb esete az előzőeknek manapság, amikor valamely tudományos eredmény máshol való befogadását a másik terület önmagához képest elmaradottabb szintjén valósítják meg, esetleg egyenesen a tudományos versenyben lemaradt színvonal érdekében, annak igazolására, megmentésére használják fel.

IV. A genetika tisztán tudományos megállapításai a maga területén biológiai folyamatokról szólnak. Egyfajta alkalmazása az élőlény genetikai változásainak a magatartására gyakorolt hatásvizsgálata. S újabb felhasználási terület lehet e változások történeti szerepének feltárása.

V. Az előadás leginkább erről szeretne szólni, mint az alcím is jelzi, mert itt adódtak legutóbb igen jellegzetes helyzetek szempontunkból, melyek visszahatnak a csúcselejtársokra is.

DERNÓCZY ADRIENN *Széchenyi István Egyetem, Győr* **A színek információszolgáltató szerepe a vállalkozások felismerésében**

A kutatásomban azt vizsgáltam, hogy mennyire képesek az emberek felismerni vállalatokat és termékeket a színek alapján. Célom az, hogy meghatározzam a színek, mint potenciális marketing eszközök szerepét a vállalatok és termékek arculatának megalkotásában.

Két fő csoportra bontható a vizsgálat. Az első részben a termékek felismerhetőségét vizsgáltam a termékkép segítségével, de a márkanév nélkül. Feltételezésem szerint az emberek képesek szín alapján megkülönböztetni az FMCG termékek azonos karakterisztikájú elemeit. A vizsgálat során kiderült, hogy vannak olyan termékek, ahol a szín elegendő az azonosításhoz, azonban vannak olyanok is, ahol ez nem elégséges. Az eredmények alapján szignifikáns különbség mutatkozik bizonyos termékek esetén nem alapján, azonban a korcsoport szerinti bontás nem hoz ilyen eredményt.

A vizsgálat második részében a vállalatok színeit használtam fel, ahol már az egyébként megszokott képi elemek nem segítettek a válaszadókat. Ezek alapján szintén megtalálhatóak a „férfiasnak” és „nőiesnek” nevezhető vállalatok. Ebben a körben a vizsgálat tárgyaként különböző kategóriákat képviselő, és a köztudatban megtalálható vállalatok szerepeltek.

EGYED KRISZTIÁN *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron* **Az Ikva-menti települések kvantitatív versenyképessége**

A térségek, illetve települések fejlesztésének legfőbb célja a területükön élő lakosság jólétének javítása. A jólét azonban összetett fogalom. Megkülönböztethetjük gazdasági, közösségi, ökológiai és kulturális vetületét. Ezek egy része könnyen és egyértelműen számszerűsíthető, míg a további elemek megítélése elég szubjektív.

PhD-kutatásom során Sopron tágabb térségében vizsgálom a települések fejlettségi színvonalát az állapotokat bemutató – számszerűsített – adatok, valamint a lakosság megítélése, elvárásai és igényei alapján. Jelen előadásom az Ikva-menti települések esetében a „hard” tényezőket mutatja be összefüggéseket keresve az egyes elemek fejlettségi szintje, valamint a települések egyéb jellemzői, mint független változók között.

ERCSEY IDA *Széchenyi István Egyetem, Győr* **A közüzemi szolgáltatások minősége a garanciák tükrében**

A kutatás célja a közüzemi szolgáltatások fogyasztói értékelésének vizsgálata. Az elemzés kiindulópontját jelenti a közüzemi szolgáltatások minőségi összetevőinek feltárása, továbbá a különböző értékelési szempontok fontosságának megítélése. Ezen belül hangsúlyos a kutatásban a garanciák szolgáltatások minőségében és a fogyasztók megszerzésében betöltött szerepének vizsgálata. Tisztázásra vár az is, hogy a fogyasztók

elvárás szintjét milyen módon befolyásolja a teljesítési garancia, valamint a szolgáltatás igénybevétele során illetve után – hibás/sikeres teljesítés esetén – hogyan hat a fogyasztói értékelésre a garancia. Kutatási munkám jelenlegi fázisában céloom a téma szakirodalmi áttekintése, a hipotézisek megfogalmazása és azok vizsgálati módszerének bemutatása. Terveim szerint a primer kutatás eredményeit is prezentálom.

DR. FARKAS GYÖRGY *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron*
A magyar vállalati szféra az EU kapujában

Az előadás a jelenleg befejezésre kerülő PhD tanulmány középpontban álló vizsgálati területének fő mondanivalóit foglalja össze. A dolgozat címe: Vállalkozói környezet az EU-ban – hazai vállalatok felkészülése az EU-korszakra.

Másfél évtized hazai vállalkozói szintű EU-felkészülésének néhány tanulsága.

Az átmeneti időszakban az EU-alkalmazkodás a vállalkozások számára nem tartozott a prioritások közé; valamennyire is rendszeres, szervezett EU-felkészülés a 90-es évek legvégén kezdődött meg, akkor is csak egyes vállalati körökben. Az EU-csatlakozás idejére az addig is erősen differenciált magyar vállalkozói közösség ennek következtében még inkább darabjaira töredezett.

A csatlakozást közvetlenül megelőző években, amikor az addig nem alkalmazkodó, nem tervező és felkészülést nem folytató vállalkozások megkaphatták volna ehhez az „utolsó lökést”, a hazai makrogazdasági folyamatok erre nem teremtettek lehetőséget. Ez minden vállalkozót sújtott, de legjobban azokat, akik saját helyzetükből és/vagy erejükből egyébként is lemaradtak voltak.

A poszt-szocialista országokhoz képest a magyar vállalati szféra EU-alkalmazkodása a csatlakozási tárgyalások előtt lépést tartott a többiekkel. A csatlakozási tárgyalásokkal párhuzamosan, és főként azok lezárását követően a hazai felkészülés továbbra is alapvetően spontán és egyedi maradt, míg másutt elkezdtek formát ölteni (és érvényesülni) a vállalkozói önszervezés és/vagy a kívülről jövő szervezés tényezői, ideértve az állami segítséget.

A hazai vállalkozások vagy a helyzetükből adódóan, természetesen EU-orientáltak (és általában, a nemzetközi követelmények figyelembevételével működnek), vagy nem. A vállalkozások ez utóbbi, túlnyomó része számára az EU mint piaci és szabályozói környezet ma is ismeretlen.

Egészsében véve, a magyar vállalkozói szférára nézve ez azt jelenti: ilyen mikro-gazdasági környezetben nem működnek azok a „spill-over” és „spin-over” mechanizmusok, amelyek a gazdaságot önmozgatóvá és önmeghatározóvá teszik. Helyettük részben a politika és/vagy az állam igyekszik és képes hatást kifejteni a gazdaságra (paternalizmus, vagy „oszd meg és uralkodj”), részben a – jellemzően külső eredetű – konjunktúralis és piaci erők dominálják a gazdaság működését.

FEHÉR HELGA *Pannon Egyetem, Veszprém*
Adósságcsapda és gazdasági növekedés a súlyosan eladósodott szegény országokban

Ha a világ egészségéről és jólétéről készített statisztikák átlagos értékeit vesszük vizsgálat alá, első pillantásra az a benyomásunk támadhat, hogy az elmúlt évszázadban folyamatosan nőtt globalizált világunkban a Föld népességének jóléte és egészsége. Amennyiben alaposabb vizsgálatot végzünk, rájövünk, hogy helytelen volt következtetésünk arról, hogy a világ a jövőre nézve fenntartható pályán halad és megnyugtatóan javulnak minden ember számára az életkörülmények.

A valóság ettől sajnos merőben más képet mutat: a világ legszegényebb országainak lakói közül még mindig nagyon sokan élnek az abszolút szegénységi küszöb alatt, s a nemzetközi pénzügyi intézmények több évtizedes segélyezési tevékenysége sem hozta meg a legszegényebb régiók számára a felemelkedés lehetőségét.

A tervezett dolgozat és előadás a súlyosan eladósodott szegény országok fejlesztésére irányuló aktuális politikákat elemzi, illetve feltárja az eladósodás és a gazdasági növekedés közötti összefüggéseket.

FEKETE HAJNALKA *Pannon Egyetem, Veszprém* **A vállalati teljesítmény értékelése a 21. században**

A versenyképesség megtartása és növelése érdekében kulcsfontosságúvá vált a vállalat működésének több szempontból történő értékelése és menedzselése, a nem kizárólag pénzügyi mutatókkal történő irányítás.

A nem anyagi javak a sikeres működés szempontjából fontosabbá váltak, mint a vállalat fizikai jellegű eszközei. Ilyenek például: a magas minőségű termékek és szolgáltatások, az üzleti folyamatokkal kapcsolatos képességek, az alkalmazotti képességek (motivált és képzett alkalmazottak), a rugalmasság, a fogyasztói hűség, az összehangolt szervezeti folyamatok, az adatbázisok és információs rendszerek.

A kutatások középpontjában ezen nehezen megfogható tényezők értékelhetővé tétele áll. A hagyományos, pénzügyi mutatószámokon alapuló teljesítménymérési rendszerek az információs korszakban már nem nyújtanak elegendő és megfelelő információt a vállalatvezetők számára. A versenykörnyezet megfoghatatlan kulcs tényezőinek nemcsak pénzügyi-számviteli értékelése lehetetlen manapság, hanem a vállalati stratégiával való összekapcsolásuk, valamint az ok-okozati összefüggések, pénzügyi teljesítményre való hatások meghatározása is nehézséget okoz a vállalat-vezetők számára.

GERGELY RÓBERT *Pannon Egyetem, Veszprém* **A tanulás, a tudás és a memória többszintű értelmezése**

A változó üzleti környezetben a tudásmenedzsment kritikus fontosságúvá vált a vállalatok alkalmazkodóképessége és a versenyben maradás szempontjából. A vállalati tudással történő hatékony gazdálkodás a következőket jelenti: egyrészt a szervezeti tudás feltérképezésével a vállalatnak meg kell tudnia, hogy mit tud. Másrészt a meglévő és a továbbiakban megszerzendő tudást rögzíteni kell a szervezet memóriájában.

Felmerül a kérdés, hogy hogyan történjen a tudás azonosítása, megszerzése, rögzítése, valamint hatékony felhasználása? Miért van szükség a tudás karbantartására, a korszerűtlen, elavult vagy szükségtelen dolgok elfelejtésére, illetve a szervezeti tudás folyamatos frissítésére? Milyen kihívásokkal kell szembenézniük a 21. század vállalatainak és menedzsereinek? A következő tanulmány a tanulás, a tudás és a memória fogalmának többszintű értelmezésén keresztül választ ad az említett kérdésekre.

HEGYI BARBARA *Széchenyi István Egyetem, Győr*

A várospozicionálás definíció- és eszközrendszerének elméleti és gyakorlati adaptációi

Tanulmányomban a várospozicionálás hazai és nyugati szakirodalmi művekben megjelenő különböző definícióit és a kapcsolódó elméleteket összegzem, figyelembe véve az egyes városfejlesztési elemzések városok pozícióját meghatározó tényezőkre vonatkozó meghatározásait is. Kísérletet teszek egy, a kelet-közép-európai nagyvárosok pozicionálását jellemző definíció- és eszközrendszer összeállítására, valamint ezek „elhelyezésére” a marketingtudományban.

Rendszerezem azon fogalmakat, amelyek szükségesek a nagyvárosok városvezetői által a legfőbb célcsoportok számára nyújtott szolgáltatáscsomag jellemzéséhez, a városok „szolgáltatáscsomagként” való kezeléséhez a posztszocialista nagyvárosok esetében. A kelet-közép-európai nagyvárosok európai versenyterben elfoglalt pozícióját demográfiai, befektetési statisztikák és nemzetközi szakmai elemzések eredményeinek összevetésével mutatom be, feltárva az alkalmazott városvezetési stratégiák főbb hasonlóságait és különbözőségeit, ezek terjedési irányát.

Ismertetem a városok stratégiai anyagaiban megjelenő pozíció-terveket és a legjellemzőbb meghatározásokat.

A várospozicionálás elméleti és gyakorlati adaptációinak ismertetésével célom az egyes pozicionálási stratégiák sikeréhez vezető tényezők, valamint a leginkább beavatkozást igénylő területek feltárása a kelet-közép-európai nagyvárosok esetében.

DR. HOFER MÁRIA *Széchenyi István Egyetem, Győr*

Valóban pénzkérdés-e a biofogyasztás Magyarországon?

A fenntartható fejlődés és az egészséges életmód iránti igény fokozódásával hazai vállalkozásaink számára - már rövidtávon is - új sikertényező lehet az ökobarat szemlélet érvényesítése. Kutatási célom - a magyar lakosság táplálkozási szokásainak megváltoztatásával - az egészségügyi prevenció elősegítése és a magyar gazdaság versenyképességének javítása, exportlehetőségeinek fokozása a jelenlegi termékszerkezet megváltoztatásával és a biogazdálkodás térhódításával. A viszonylag rövidtávon elérhető siker azonban a tendencia kibontakozását erősítő vagy akadályozó több tényező együttes hatásának eredménye, melyek konkrét vizsgálatára egy 2005 decemberében végzett kérdőíves felmérés adott választ.

Kezdeti tapasztalatszerzés és a kérdőív tesztelése céljából kb. 260 egyetemi és főiskolai hallgatót kérdeztünk meg Győrött és Budapesten. A megkérdezett hallgatók interaktív közreműködése, őszinte kritikai észrevételei és kreatív javaslatai megerősítették azt a feltevést, hogy az ár és jövedelem fontos ugyan a biofogyasztás alakulásában, de a jelenlegi magyar gyakorlat ennél sokkal több tényező együttes kölcsönhatásának a következménye.

A hallgatóknak a téma iránti fokozott érdeklődése - utalással a többi között az információs gazdaság, a kulturális, regionális különbségek, történelmi hagyományok és a média szerepére - olyan közvetett tényezők jelentőségére hívta fel a figyelmet, amelyek konkrét elemzése és figyelembevétele elengedhetetlen feltétele annak, hogy a vállalatok versenyképes termékstratégiát dolgozzanak ki, marketing-tevékenységüket pedig az új fogyasztói értékrendhez, és az ezzel összhangban álló fogyasztói magatartáshoz igazítsák.

JÁMBORNÉ ANTAL ERIKA *Széchenyi István Egyetem, Győr* **Egyensúlyozás a közszolgáltatás kötelmei és az állami tulajdonosi érdekek útvesztőjében**

A doktori iskola keretében folytatott kutatásomban a magyarországi közúti tömegközlekedés döntő hányadát lebonyolító cégcsoport megfigyelésén és vizsgálatán keresztül, valamint a rendelkezésre álló szakirodalom feldolgozásával azt elemzem, hogy a vizsgálatba bevont társaságokra egyformán érvényes - adottságként kezelt - állami tulajdonlás, vállalati kormányzási rendszer és a közszolgáltatási kötelezettség, mint alaptervekenység keretei között hogyan tudja a menedzsment úgy irányítani a vállalatot, hogy az minél sikeresebb legyen. Kutatásom jelenlegi fázisában céloom az irodalmi összegzés elkészítése, valamint a hipotézisek és az alkalmazandó kutatási módszerek meghatározása.

A közszolgáltatási tevékenység hagyományosan a versenyszférán kívüli, közösségi tulajdonlással, szabályozókkal védett monopol szervezetekben valósul meg. Ebben a közszolgáltatás napjainkban zajló paradigmaváltása, a „new public management”, annak a fejlett országokban való alkalmazása lényeges változást hozott. A gyakorlatban is már működő, kipróbált módszerek átvételével elkerülhetővé válna a költséges, időigényes kísérletezés.

Állami tulajdonú gazdasági társaságok irányításában az ideológia szerepe feltételezhetően hangsúlyosabb, ezért az érdekeltek (stakeholders) stratégiai döntésekbe történő bevonása, azok elfogadtatása nagy jelentőséggel bír. Kutatásomban vizsgálom azt is, hogy kinek az érdekében kellene a szolgáltatást nyújtó szervezetnek működni és az egyes csoportok eltérő érdekei hogyan hangolhatók össze a vállalat sikere és a kapcsolódó érdekcsoportok megelégedettsége érdekében.

KINCSES ZSOLT *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron* **A gazdaságpolitika helye és szerepe**

Az elmúlt évtizedek és napjaink egyik legvitatottabb, kérdése úgy a közgazdászok, mint a politikusok körében az állam, gazdaságba való beavatkozásának mértéke. A történelem folyamán sokféle vélemény, elmélet látott napvilágot, mely mindegyike megpróbálta magyarázni az állam szerepét, feladatait, de nem csak elméleti síkon kutakodhatunk, hiszen a gyakorlatban megjelenő különböző gazdaságpolitikák széles skáláját figyelhetjük meg az elmúlt században, és figyelhetjük meg napjainkban is. A különböző ideológiákat tekintve elmondhatjuk, hogy a kapitalista rendszertől eltekintve mindegyik elbukott. Az ideológiák, gazdasági berendezkedések bukásának okait sokan, sokféleképpen magyarázták.

Az állami beavatkozás mértékének a tárgyalásakor több fontos kérdés merül fel, melyek igen széles területet ölelnek fel. A kérdések az alábbi témakörök köré csoportosulnak: A kormányzati tevékenység mértéke és kiterjedtsége; a tulajdonlás; az adó és a fiskális politika által megvalósuló jövedelemallokáció; a közszolgáltatások finanszírozásának felelőssége; gazdaságosság; hatékonyság.

KLAUSZ MELINDA *Pannon Egyetem, Veszprém* **Versenyelőn az intellektuális tőke által**

Nyilvántartásokat vezetünk az eszköz- és forrásállományról, figyeljük a „cash-flow”-t, ellenőrizzük a gépparkot és megelőző, vagy éppen javító lépéseket teszünk. De mi a

helyzet a munkavállalóink fejében lévő tudással, az adatbázisokkal, a licencekkel, a szabadalmakkal, a vevők vállalkozásunk termékeibe vetett bizalmával? Ezen tényezőket gyakorta elhanyagoljuk, holott ezen elemek is a vállalat vagyonát - talán legfontosabb elemét - intellektuális tőkéjét képezik.

Ha megnézzük a tőzsdére bejegyzett vállalkozások piaci és könyv szerinti értékét jelentős mértékű különbségeket észlelhetünk, melyet - a spekulációs hatást és a természetes ingadozást leszámítva - a mérlegben ki nem mutatott intellektuális tőke okozza. Az intellektuális tőke a piaci érték akár 92%-át is kiteheti, ahogyan azt Erik Sveiby, a témában alapműűnek számító Szervezetek gazdagsága – A menedzselte tudás (KJK-Kerszöv, 2001) szerzője kimutatta. A dán kormány 2003-ban napvilágot látott „Intellectual Capital Statements – The New Guideline” című, az új vagyonelemmel való foglalkozást népszerűsítő kiadványában felhívta a figyelmet az intellektuális tőke menedzselésének fontosságára is.

Az intellektuális tőke ugyanis annak ellenére, hogy nem a legkönnyebben mérhető vagyonelemek közé tartozik, mégis segítségével versenyelőny érhető el. Az a vállalkozás, amely teljes mértékben tisztában van vagyonával, munkavállalóinak tudásával, kapcsolati tőkéjével, jobban kiaknázhathatja azokat, hatékonyabb fejlesztéseket, gyorsabb beavatkozásokat, hathatósabb üzleti eredményeket érhet el az imázsjavítás mellett. Ezen vagyonelem mérésére és menedzselésére pedig ma már számos módszer kínálkozik, csupán a vállalatvezetésnek kell(ene) kiválasztania a számára szimpatikusát.

KORÉN ANDREA *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron* **Nemek közti bérkülönbség Magyarországon és az Európai Unióban**

Hazánkban és az unióban is egyre inkább előtérbe kerülő kérdés a férfiak és a nők eltérő javadalmazása.

Az Európai Unió tiltja a nemek közti diszkriminációt, és az egyenlő bánásmód és esélyek elvét szorgalmazza. Azonban amilyen színes az európai országok palettája, olyan eltérő értékeket láthatunk az országok béradataiban is. A legmagasabb bérkülönbségek elérhetik a 25%-ot, mely Ciprusra, Észtországra és az Egyesült Királyságra jellemző értékek. Ugyanakkor a három mediterrán ország, Málta, Olaszország és Portugália esetében a legkisebb a bérkülönbség, mely mindössze 5-8%-ot tesz ki. A nemrég csatlakozott tagállamok esetében - közöttük Magyarországon is - az átlagos bérkülönbség 20%.

Mint minden vizsgált országban, hazánkban is jellemző, hogy a közszférában alacsonyabbak a javadalmazásbeli különbségek, mint a versenyszférában. Jelentős eltérések találhatók a régiók és megyék szerinti vizsgálat esetében is, és a hagyományos nemi sztereotípiák tovább nehezítik az egyenlő esélyek elvének megvalósulását.

A bérek egymáshoz való közelítésében lassú fejlődés tapasztalható, ezáltal egyre több nő foglal el vezető pozíciót a politikai és gazdasági életben egyaránt.

KOVÁCS GÁBOR *Széchenyi István Egyetem, Győr* **Elméleti alapvetés az önkormányzati beruházások nyilvános kötvénykibocsátás útján történő finanszírozásáról**

Egy nemzetgazdaság versenyképességét nem csupán a nemzeti gazdaságpolitika, hanem a helyi gazdaságfejlesztési potenciálok is befolyásolják. A versenyképes gazdasági környezet, a szükséges közösségi és fizikai infrastruktúra kialakítása azonban nagy tőkeigényű. A helyi közösségek fejlesztési mozgásterének bővítésében kulcsfontosságú tényező lehet az önkormányzatok forrásbevonási képességének javítása.

Külső kölcsönforrás bevonása segítségével megvalósítható a beruházások finanszírozási terheinek az egyes generációk közötti igazságosabb megosztása, illetve az európai uniós beruházási projektek előfinanszírozása is. A hitelfinanszírozás egy speciális módja, az önkormányzati kötvények nyilvános kibocsátása révén pedig lehetőség nyílik számos tőkepiaci szereplő megtakarításának elérésére is.

A finanszírozásban való közvetlen lakossági részvétel esetén pedig fokozható a megvalósítandó fejlesztések helyi, társadalmi elfogadottsága és relevanciája is, ami nagyban hozzájárulhat a helyi társadalom valódi közösségé válásához.

KOVÁCS GERGELY *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron* **(Át)alakuló felsőoktatás – Bologna folyamat**

A magyar felsőoktatás – gyakorlatilag Európa összes államának felsőoktatásával együtt – komoly kihívások előtt áll. Tanulmányomban röviden bemutatom, hogy miért van szükség az egész kontinensünket átfogó együttműködésre és mik azok a területek, ahol ennek érdekében változtatásokat kell bevezetni. Néhány fő jellemző bemutatásával igyekszem értékelni az 1999-ben Európa oktatási minisztereinek közös nyilatkozatával hivatalosan is megkezdődött Bologna Folyamat jelenlegi állapotát és a hátralevő lépéseket is. Végül néhány fontos terület jövőképeinek felvázolásával ízelítőt nyújtok az egységes európai felsőoktatási térség megvalósulásával kialakuló helyzetről.

KOVÁCS TAMÁS *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron* **Kockázati tőkebefektetések hatásai mikro- és makroszinten**

A kockázati tőkével történő finanszírozás az innovatív tevékenységek megvalósítása érdekében alakult ki, mert az ilyen jellegű vállalkozások ígértek jelentős árfolyamnyereséget a befektető számára. Azonban az innováció-finanszírozás és a kockázati tőke finanszírozás fogalmának szoros összetartozása csak a 80-as évek közepéig volt jellemző. A mai, modern kockázati tőke nemcsak az újdonsággal jelentkező, hanem a terjeszkedni kívánó, az átfordítást végrehajtó és a vezetői kivásárlás során a menedzsment által átvett cégeket is megfinanszírozza.

A kockázati tőkebefektetésekről elmondható, hogy a vállalatok finanszírozása területén lévő rést kívánja pótolni, és köztudott, hogy sikeres ügylet esetén óriási nyereséget realizálhat a befektető a vállalat értékének megnövekedésével. Kutatásom célja, hogy megvizsgáljam, milyen gazdasági és társadalmi hatásai vannak a célvállalatnál, milyen szerepet tölt be az egyes iparágakban és a nemzetgazdaságban, milyen kapcsolat van a versenyképesség és a kockázati tőke között.

Köztudott, hogy az innováció magában hordozza a versenyképesség lehetőségét. A kockázati tőkének az innovációban betöltött szerepe szintén evidens, azonban kutatottsága még elég hiányos. Többnyire közvetett felmérési eredmények állnak rendelkezésre, ahol a vállalati K+F kiadások mértékét vizsgálták.

A kockázati tőke gazdasági és társadalmi hatásai ugyanakkor számos indikátorral kimutathatóak, pl.: foglalkoztatottak számának növekedése, a keresetek alakulása, a forgalom változása, exporthányad változása, profit alakulása.

Előadásom során a kockázati tőkének a vállalat sikerességéhez való hozzájárulását kívánom bemutatni – elsőéves PhD hallgatóként egyelőre többnyire szekunder kutatások alapján.

DR. KOVÁCSNÉ GERGELY ZSUZSANNA *Széchenyi István Egyetem, Győr*
Az épített környezet szerepe az imázsban, az identitásban és a hely szellemében
Sopron példáján

Az elmúlt évtizedekben a város, mint kutatási téma, úgy gondolom, az interdiszciplináris érdeklődés középpontjába került, ami részint társadalmi, demográfiai változásokkal magyarázható. A városok azonban nem csak kiterjedésük, vagy nagyságuk okán képezik a társadalom és kultúra-tudományok megfontolásának tárgyát. A város ugyanis nem csupán épületek, utcák és terek együttese, hanem különböző társadalmi csoportok lakóhelye, eltérő életformák színtere, olyan metaforikus hely, amelyet a fizikai terek és a kulturális narratívák jellemeznek. A városi térstruktúrák megjelenítik és elbeszélnek a város kulturális, társadalmi életrajzát, a társadalmi rendre, a politikai hatalomra, a történelemre, a kultúrára és a helyi identitásra vonatkozó elképzeléseket. A városi tér, mind az egyéni, mind a kollektív emlékezet megőrzésére, tárolására alkalmas azáltal, hogy szimbolikus jelentőséggel bíró épületek, emlékművek, helyek formájában az idő különböző dimenziói fizikailag is jelen vannak a térben. Ezáltal válik lehetővé az egyének társadalmi, kulturális, etnikai, politikai csoportok közös múltjának és egyúttal identitásának közös megjelenítése.

Jelen előadásomban, azt kívánom bemutatni, hogy a város fejlődése során milyen tényezőknek köszönhetően alakult ki a mai városszerkezet, hogyan hatott ill. hogyan hat a város identitására, imázsára, a hely szellemére az épített környezet. Úgy gondolom, hogy mai globalizált világunkban jelentős szerep jut a marketingnek, fontos eszköz a városok pozicionálásában. Az előadásban fő hangsúlyt az építészetet, mint a marketingnek egy sajátos stratégia alkotó eszköze kap, illetve megpróbálom bemutatni jelentőségét az imázs alakításában, és főként megragadni szerepét a hely szellemében.

Az előadás szekunder és primer vizsgálatokra egyaránt támaszkodik. A primer vizsgálatok gerincét a kérdőíves megkérdezések adják.

KURUCZ ATTILA *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron*
A piaci teljesítmény-meghatározás problémája a kis- és középvállalkozásoknál

„Rugalmasság, kooperációkészség és tipikus stratégiai versenyhátrányok. Utóbbiak különösen a pénzügyek, marketing és a menedzsment területén.” Ezen jellemzők gyakran szerepelnek a kis- és középvállalkozásokról szóló elemzésekben. Ugyanakkor e vállalkozói kör fokozott figyelmet, gazdasági erőt és befolyást szerzett, aminek köszönhetően számos gazdasági illetve szakmai program célozza segítségüket. A piaci környezethez történő alkalmazkodás nehezen megoldható – módszerességet és komplex látásmódot igénylő – feladatokkal állítja szembe e vállalkozói kör tagjait. A szükségyszerűen hadrendbe állított menedzsment technikák alkalmazhatósága azonban sok problémát jelent. A teljesítménycélok meghatározása is sok gondot okozhat olyan helyzetben, ahol az érintettek köre nem definiált, vagy éppen hiányzik a stratégiai koncepció, jövőkép. Ezek közül is legproblémásabb a piaci teljesítmények, a vevői érték beazonosítása, hiszen egy kölcsönös kapcsolat révén kell elvárásokat állítani, amely nem csak a vevő-eladó irányban fontos, hanem fordítva is. Az előadás arra keresi a választ, hogy mennyire figyelnek vevőikre a kisebb vállalkozások, hogyan viszonyulnak a vevői elégedettség kérdéséhez, vagy egyáltalán érznek-e bizonyos fokú készletet a területük pontos teljesítméymérésére, kontrolljára.

LIMPÓK VALÉRIA *Széchenyi István Egyetem, Győr*

Az adóverseny hatása a hazai adópolitikára

Ma már tényként kezelhetjük, hogy a nemzetközi szintű adóverseny folyamatosan kihívásokat támaszt a nemzetállami adópolitikákkal szemben. Az adóterhelés kívánatos csökkenése ellentétbe kerül a jóléti állam finanszírozásával. Ez a dilemma különösen érzékenyen érinti a fejlett nyugati országokat, de hosszú távon a magyar adópolitika sem bújhat ki bizonyos tendenciák alól.

Munkám célja annak áttekintése, hogy mely területek azok, ahol az adóverseny hatása érzékelhető Magyarországon, milyen folyamatoknak vagyunk szemtanúi és érintettjei, ezen túlmenően megkíséreltem felvázolni a jövő trendjeit.

MOÓR-CZEPEK KORNÉLIA *Széchenyi István Egyetem, Győr*

Kistelepülések jövőképe

A téma kifejtése, kutatása számos kérdést vet fel. Hogyan kell úgy vezetni, menedzselni egy kistelepülést, hogy az még évtizedekkel később is sikeres és vonzó legyen?

Mi a fontosabb: szociális érzékenység illetve hagyományokat ápoló elhivatottság vagy költséghatékonyság?

A XXI. század Európájában a közösségi szellem egyre inkább teret hódít magának. A hatékonyság jegyében egyre több szolgáltatási lehetőséget vonnak meg (forráshiány miatt) a kisebb közösségektől. Ezért jogos kérdésként merül fel, hogy miként tudja egy önkormányzat az önmaga és az intézményei fenntartásához elengedhetetlen anyagi, tárgyi és személyi feltételeket megteremteni.

Persze e kérdés mögött ott rejlik az is, hogyan képes egy kistelepülés a fiatal generáció számára vonzó maradni, ezáltal pedig az elöregedés ellen küzdeni. Ugyanakkor miként tud közvetlenül vagy közvetve bekapcsolódni az EU vérkeringésébe, megfelelni a modernizáció kihívásainak.

Vagy egyáltalán van-e (racionális) értelme az egyéni célokért (értem alatta a település egyéni céljait) küzdeni? Nem kellene-e minden érzelmi kötődéstől megszabadulni, és a térségi regionalitás, a kistelepülési együttműködés keretében közös célokat, új arculatot kialakítani? Ha ezt az utat választjuk, milyen új vezetési módszere, pénzügyi rendszerre van szükség? Milyen változásokat kell elérni a lakosok „szívében és fejében”? Mit eredményez ez a kistelepülések gazdasági, intézményi és demográfiai helyzetében?

Céloom új kistelepülési jövőkép és menedzselési politikai kialakítása. Egy gazdaságilag hatékony, ugyanakkor a hagyományait őrző és a fiatal generáció számára vonzó települési kép megalkotása.

NAGY ADRIENN *Széchenyi István Egyetem, Győr*

A stratégiai csoportok szerepe és lehetőségei a gazdaságban

A stratégiai csoportok problematikája Magyarország esetében is nagyon aktuális. Egyrészt azért, mert a hazai vállalkozások csak így tudnak életképesek maradni, hiszen többségüknél állandósult a tőkehiány, és szakismeretük, piaci információik is hiányosak. Emellett komoly gondot jelenthet, hogy hiányzik a bizalom, és a megfelelő üzleti kultúra.

Az életben maradás egyik záloga lehet az együttműködés, amely az üzleti morál javulását követeli meg a magyar gazdálkodó szervezetektől a siker érdekében.

Természetesen a hálózatfejlesztés csak a hazai gazdasági-társadalmi kultúra keretein belül valósulhat meg. Más országok sikeres tapasztalatai nem ültethetők át egy az egyben, azokat a magyar viszonyokhoz, környezethez kell igazítani.

A vállalkozásoknak tehát el kell dönteniük, hogy milyen magatartásformát érdemes követniük a versenyképesség érdekében. Mi vár rájuk, ha szövetségre lépnek, mi vár azokra, akik kimaradnak. Nem utolsósorban azt is számba kell venniük, hogy milyen előnyük, hátrányuk származhat az együttműködésből. Előadásomban e döntési összefüggésekre, és kimenetelekre kívánok kitérni.

NAGY ZSUZSANNA *Pannon Egyetem, Veszprém*

A munkával való elégedettség és a szervezeti elkötelezettség kapcsolatrendszerének, szerepének átalakulása

Nyilvánvaló tendencia, hogy napjaink gazdaságát jellemző nemzetköziesedés egyre inkább érezteti hatását, és ezzel új kihívások elé állítja a hazai munkaszervezeteket. A határok megszűnése a munkaerőpiac tekintetében az emberi erőforrás, mint legértékesebb erőforrás elvesztését jelentheti, ezzel együtt pedig azok tudása, tapasztalata, képességei elvesztésével is szembe kell nézni.

A globalizáció ezzel együtt a társadalmi normák, elvárások változását, átalakulását is magával hozza, az „élethosszig tartó foglalkoztatás” helyett a mobil életforma válik egyre inkább elfogadottabbá és követendővé.

A munkavállalói mobilitás növekedése pedig meghatározza a szervezeti elkötelezettség megjelenésének, szerepének milyenségét, ezzel együtt pedig nézetem szerint a munkával, munkaszervezettel való elégedettség jellegét is. A változások kikövetelik a használt fogalmak a leírandó jelenségekre vonatkozó lefedettségének átgondolását, például az elégedettség kizárólag pozitív jelentéstartalmú és statikus jellegű fogalma helyett - kihangsúlyozva ezáltal a jelenség attitűdjellegét - a viszonyulás fogalmának használatát, illetve kiterjesztését a munkaszervezethez kötődő érzelmek szintjére; és a hangsúly eltolódását a szervezeti elköteleződés felől a munka iránti elköteleződés irányába.

NÉMETH GÁBOR *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron*

Monopóliumok története, elmélete

Az előadás címe: „Monopóliumok története, elmélete”. Az értekezés első részében a nevesebb külföldi szakirodalmi szerzők munkásságának ismertetésén keresztül a monopóliumok rövid története kerül bemutatásra.

A dolgozat és az előadás következő fejezetét a közgazdasági értelemben vett monopóliumok mélyreható vizsgálata képezi. Áttekintésre kerül a monopólium, mint közgazdaságtani fogalom, a monopóliumok különböző esetei (természetes- és mesterséges, valamint keresleti és kínálati monopólium), valamint a monopóliumok kialakulásának okai.

Az értekezés mélyrehatóan foglalkozik a monopóliumok mikroökonómiai modelljével, a monopolisztikus viszonyok és a piaci verseny közötti különbségek vizsgálatával. Bemutatásra kerül a monopóliumok jóléti veszteségének kérdésköre, valamint a monopolista profitnövelési lehetőségei, úgymint az árdiszkrimináció, az árukapcsolás és a kétrészes árképzés. A dolgozat befejező részét a monopóliumok közcélú szabályozásának tárgyalása teszi ki.

A biztosítást az 1928-ban kiadott Társadalmi lexikon a következőképpen definiálta: „Szerencseszerződés, amelyben az egyik fél (biztosított) föltétlenül teljesít, a másik fél csak a biztosítási esemény bekövetkezése esetén (biztosító).”

Ez a definíció sajátos tendenciára hívja fel a figyelmet. Nem egyértelműen pozitív véleményt sugároz, és sajnálatos módon ez nem változott azóta sem számottevően. A biztosítás kötését a magyar ügyfél meglehetősen kockázatosnak találja, és általában alábecsüli biztosítási igényeit.

Tanulmányom és előadásom első részében egy kérdőíves felmérést mutatok be arra vonatkozóan, hogy az aktív életszakaszukban járó emberek hogyan vélekednek a biztosításokról, illetve magukról a biztosítótársaságokról. E kutatás során arra kerestem a választ, hogy a megkérdezettek

- hogyan ítélik meg a biztosítási szerződéseket
- döntéseit mennyire befolyásolják a múltbeli biztosítási piaci negatívumok
- hogyan viszonyulnak a biztosítási ügynökökhöz
- milyen eszközökben vélik felfedezni a helyzet javíthatóságát.

A biztosítások közmegítélésének vizsgálatából származó eredmények előirányozzák, hogy a kockázatok észlelése, a kockázatterzet, a kockázatvállaló képesség és hajlandóság (kockázati attitűd) szerepet játszik a biztosításra irányuló fogyasztói magatartás profilok alakulásában. Ebben az egyszerű, lineárisnak mondható kapcsolatban azonban közrejátszanak olyan tényezők, amelyek moderátorként hatnak. Ezért vizsgálódásaim további részében arra teszek kísérletet, hogy meghatározzam azokat a tényezőket, amelyek az egyes kockázati attitűd típusokkal rendelkező egyedek biztosítás vásárlási magatartását befolyásolhatják, alakíthatják. Célom, hogy ezeket az elemeket rendszerbe foglaljam, és bemutassam, hogy e tényezők mely irányokat jelölhetik ki a kockázati attitűdök és a biztosításvásárlási szokások kapcsolatában, valamint hogy az erre épülő, tervezett további kutatásaimmal kapcsolatosan átfogó képet adjak.

Magyarországon a 90-es évek első felében dinamikusan nőtt a bankhitelt felvevő vállalkozások száma. Ez jórészt annak volt köszönhető, hogy a rendszerváltás után rohamosan nőtt a kis- és középvállalkozások száma, ami nagy keresleti nyomást jelentett a bankok számára. 1995-től azonban a bankok kezdeti „lelkessedése” e vállalkozói szegmens iránt alábbhagyott, s a vállalati hitelkihelyezések a nagyvállalatok felé tolódtak. Az újabb fordulat 2000-ben következett be, amikor a bankok hitelezési politikájának gyökeres megváltozása látványosan javította a kkv-k hitelhez jutási lehetőségeit. A tanulmány első része arra keresi a választ, hogy milyen tényezők magyarázzák a fent leírt folyamatot, s milyen szerepe van jelenleg a bankhiteleknek a szektor finanszírozásában. A tanulmány második részében a vállalati hitelezés adatainak részletesebb elemzésére kerül sor az utóbbi öt évre vonatkozóan. Ennek célja a főbb tendenciák bemutatása a következő területeken: a különböző méretű vállalatok hogyan részesedtek a hitelfolyósításból és a hitelállományból, hogy alakult az átlagos hitel nagyság, s milyen tendenciák figyelhetők meg a forint- és devizahitelek valamint a rövid és hosszú lejáratú hitelek vonatkozásában.

PALANCSA ATTILA *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron*
Sopron Megyei Jogú Város mentális térképe

Nem is olyan régen egy-egy település, vagy néprajzi-történeti egység megismerését csupán néhány elhivatott kutató tartotta fontosnak. Ezeket a városszociológiai, etnográfiai, antropológiai vagy éppen szociográfiai jellegű munkákat a széles publikum nagy kedvvel olvasta ugyan, azonban a művekben felhalmozott hatalmas tudásanyagot csak a legritkább esetekben használta fel, gondolta tovább az alkalmazott tudomány, vagy kutatás. Tehát az így keletkezett kutatási eredmények nem hasznosultak, azaz nem voltak alkalmazott kutatásnak tekinthetők.

Mára a helyzet megváltozott. Egyre kevesebb az elhivatott kutató, aki a hagyományos értelemben vett, feltáró, majd leíró jellegű kutatásokat végzi. Helyükbe olyan kutatók léptek, akik feladatuknak tekintik az egyes térségekben lezajló erőteljes változások dokumentálását, az okok feltárását. A maihoz hasonló társadalmi-gazdasági miliőben szükség van az ilyen és ehhez hasonló kutatásokra, melyek a fő hangsúlyt a „társadalmi egyeztetés”, a helyben élő emberek véleményének rögzítésében, és tovább-gondolásában látják. A mai Magyarországon alkalmazott, nevezzük hagyományos (lakossági fórum, interjú-sorozat, tényfeltárás stb.) módszereknek, elavultak. A gyakorlatban nem felelnek meg annak a feltételnek, hogy velük megismerjük a helyiek tervezési elképzeléseit, valós véleményüket. Így egy új, hatékonyabb véleményfeltáró-adatfeldolgozási módszert kell megismernünk: a mentális térképek elemzésének módszerét.

Jelen dolgozat Sopron mentális térképének felvázolását és elemzését kísérelte meg. Az így megismert vélemények, javaslatok esetleges felhasználásról, beépítéséről a városi, kistérségi és térségi stratégiába nem a szerző feladata.

PILLER ZSUZSA *Széchenyi István Egyetem, Győr*

A költségvetési korlát fogalmának értelmezése a felszámolási eljárások nézőpontjából

A Multidiszciplináris Társadalomtudományi Doktori Iskola hallgatójaként kutatási témám a fizetéseképtelenségi eljárások. Jelen írás keretében a vállalatok költségvetési korlátját sajátos módon, a fizetéseképtelenségi eljárások nézőpontjából kívánom bemutatni. A költségvetési korlát standard mikroökonómiai, általános bemutatása után a kemény költségvetési korlát, illetve a puha költségvetési korlát jelenségeivel kapcsolatos, gazdálkodó egységek körében felmerülő problémákra térek ki. Bizonyítom, hogy a fizetéseképtelenségi eljárások jelenlegi szabályozásából, illetve a gazdasági társaságok működési sajátosságából kifolyólag mind a kemény, mind a puha költségvetési korlát szindrómája egyszerre jellemző a magyar gazdaságra. Hangsúlyozom, a gazdasági szereplők közül a vállalatokat helyezem előtérbe, hiszen fizetéseképtelenségi eljárás Magyarországon csak ellenük irányulhat. A fogyasztók költségvetési korlátjának bemutatása csupán azt a célt szolgálja, hogy a mikroökonómiai elméletekben kevésbé fajsúlyos vállalati költségvetési korlátot magyarázni tudjam.

PONÁ CZ GYÖRGY MÁRK *Széchenyi István Egyetem, Győr*

Kollaboratív tudáshálózatok az iparban

Az ipari vállalatok számára versenyelőnyt jelenthet, ha egy hálózat tagjaként megosztják egymással az infrastruktúra és a „know-how” egyes elemeit, a szabad kapacitások felhasználását, a beszállítói kapcsolatokat és egyes kutatás-fejlesztési feladatokat.

Az együttműködés kiterjedhet olyan közös tevékenységek megtervezésére és kivitelezésére, amelyben döntően a vállalatok szakértői vagy vezetői gárdája vesz részt, mint például új technológia, új minőségbiztosítási rendszer vagy új marketing stratégia bevezetése. Mivel a fenti együttműködés nagyfokú bizalmat és hosszú távú elkötelezettséget kíván meg a résztvevőktől, ezért az egymással tulajdonosi vagy más tartós szerződéses viszonyban álló vállalatok körében nagyobb valószínűséggel alakulnak stabil, fenntartható hálózati kapcsolatok. A kollaboratív tudáshálózat olyan speciális hálózat, amelyben a résztvevők, általában szakértők vagy kutatók, a tudáselemek meghatározott körét osztják meg egymással, hosszú távon rögzített működési, alkalmazási és etikai szabályok betartása mellett. Az együttműködés a tudás megosztása mellett új tudáselemek létrejöttét is eredményezi, ami lökést ad az innovációs folyamatoknak. A tudáshálózatokban részt vevők általában felvesznek bizonyos funkcionális szerepeket. A multinacionális vállalatok esetében az azonos feladatra specializálódott szakértők horizontális hálózatai is hasonló elven jönnek létre. A tanulmány ezen jelenségkör elméleti és gyakorlati vonatkozásait tárgyalja, a magyarországi hálózatfejlesztési lehetőségekre tükrében.

PUSTER JÁNOS *Széchenyi István Egyetem, Győr*
A Sunbooks Kft. kisvállalkozásokat támogató internetes „one-to-one” szolgáltatás-marketing stratégiája

A tőkehiányos magyar kisvállalkozások marketingkiadásai nem tesznek lehetővé folyamatos és megfelelő piaci jelenlétet. Egy mindinkább koncentrálnálódó és egyben stagnáló piacon a jelenlegi rövid távú értékesítés-központú vállalati gondolkodás veszélyét a hálóbaeffektus kihegyezetten érezteti.

Milyen lehetőségei vannak, ha egyáltalán léteznek a tőkehiányos kisvállalkozásoknak egy olyan viszonteladói piacon, ahol a marketing alkalmazása mindeddig időben és térben is korlátozott volt, illetve a szisztematikusan alkalmazott marketingstratégia - különböző ellenérzések miatt - még nem nyert teret?

A termékek polchelyért való küzdelmében az új módszereket alkalmazó szolgáltató marketingtudása, virtuális raktára és disztribúciója versenyelőny-szinergiát hozhat létre, ha a kisvállalkozó - a „one-to-one” marketing előnyeit is kihasználva - csatlakozik a szolgáltató rendszeréhez.

A stratégia lényege: interaktivitás és kényelem.

DR. SÁRKÁNY PÉTER *Széchenyi István Egyetem, Győr*
Néhány speciális piac gazdasági jelentősége hazánkban

Az előadás néhány speciális piaccal, egyrészt az ún. DACC-termékekkel (kábitószor, alkohol, cigaretta és kávé), másrészt a prostitúcióval foglalkozik. A dolgozat elején bemutatásra kerül e piacok fogalma, közös jellemzőik és egymáshoz való szoros kapcsolatuk.

Az előadás központi témája, hogy milyen gazdasági jelentőségük van e piacoknak hazánkban. Különböző – statisztikákban elérhető és becsült – adatokkal jellemezzük nagyságukat, így az erre fordított lakossági jövedelem értékével, az állam bevételével, a GDP-ben mért értékükkel, a piaci szereplők számával és a vámszervek által lefoglalt mennyiségekkel.

Mindezek vizsgálata hozzáegíthet annak megértéséhez, hogy milyen eltérő szempontok miatt fontosak ezek a legális és illegális piacok a gazdaság, az állam szempontjából.

És hogy mindez miért érdekes? Tudjuk, hogy ma az alkoholra, a cigarettára és a kávéra fordított kiadások a GDP részét képezik, míg a másik két piac nem. De az Európai Unió statisztikai ajánlásai alapján hamarosan a kábítószerből és a prostitúcióból származó bevétel is részét kell, hogy képezze a GDP-nek. Ez adja meg jelentőségét a kérdéskörrel való foglalkozásnak.

SASNÉ GRÓSZ ANNAMÁRIA *Széchenyi István Egyetem, Győr* **A magyarországi német nemzetiség fogyasztási szokásai**

A fogyasztókra vonatkozó elemzések szerint az új évezred fogyasztói arculatát meghatározó egyik fő hatás, hogy mindenki valamilyen kisebbséghez tartozik, ami marketinges értelemben az egyéni kezelésmód felértékelődését, a szegmensek fontosságának fokozódását jelenti. A nyereséges működés egyik feltételévé válik a kisebb fogyasztói csoportok igényeihez való közeledés. A vállalatok számára problémát jelent, mi alapján közelítsék meg ezeket a csoportokat. Az egyik lehetséges válasz, hogy a kulturális sajátosságok mentén próbálják elérni őket. A marketingstratégiát a differenciálásra fogékony vállalatoknak adaptálni kell kultúráról kultúrára.

Hazánkban jól elkülönülő kisebbséget alkotnak az egyes nemzetiségek, akik hagyományaikban, szokásaikban még őrzik őseik kultúráját. Ezzel együtt az idők folyamán Magyarország vált a hazájukká. Jelenleg a magyarországi németeket úgy lehet jellemezni, hogy felvállalják etnikai csoporttagságukat, ugyanakkor magyar állampolgárként azonosulnak a magyar nemzettel. Kutatásom során szeretném megvizsgálni, milyen hatással van ez a kettősség a német nemzetiséghez tartozó fogyasztók vásárlási, fogyasztási szokásaira.

SÜLE EDIT *Széchenyi István Egyetem, Győr* **Gyorsan, biztosan, pontosan – az expressz logisztika sajátosságai**

Gyorsaság. Pontosság. Biztonság. A szállítási szolgáltatásokkal szemben megfogalmazódó minőségi elvárások 3 leggyakrabban említett eleme. Hazai és nemzetközi szállítási igényvizsgálatok szerint a kinyilatkoztatott elvárások első három helyén szerepel, függetlenül az igény konkrét formájától (a küldemény fizikai paraméterei, az elszállítandó mennyiség, az igény megjelenésének időpontja, stb.), ill. a kielégítés módjától (szárazföldi, légi, stb. szállítás, szállító eszköz fajtája, technikai lebonyolítás, stb.)

Ezek az első olvasatra egyértelmű fogalmak azonban más-más igényt takarnak a különböző vevők esetében és más-más szolgáltatási paraméterben öltenek testet az egyes szolgáltatási ágak választékában. A megbízók és szállítási szolgáltatást nyújtók (pl. fuvarozók) gyümölcsöző kapcsolata első lépésben azon múlik, mennyire képesek összehangolni az egyik oldalon jelentkező igényeket a másik oldali kiszolgálással. Amennyiben sikerül „jól megérteni”, ill. „lefordítani” a vevő említett három fogalom mögött rejlő kívánságait, esély szereshető a hosszú távú együttműködésre, amelynek a magas szintű kiszolgáláson kell alapulnia.

Az előadás témája, hogy a logisztika egy speciális szegmensében, amit „CEP”-nek hívnak (Courier/futár, Express/expressz, Parcel/kiscsomag), milyen módon értelmezhetők az említett legfőbb minőségi paraméterek, milyen szolgáltatási jellemzőkben öltenek testet az egyes vevőcsoportoknál, minden esetben a maximális vevői elégedettségre törekedve.

SZARADICS TAMÁS *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron* **Költséghatékony internetes fejlesztési lehetőségek**

Az Internet töretlen fejlődéstörténetéből egyértelműen megállapítható, hogy túllépett azokon a kereteken, amire tervezői kezdetben megalkották, és napjainkra meghódította a Világot. Az elmúlt három évtizedben hatalmas fejlődés ment végbe a médiában, melyben a legjelentősebb változást az információs forradalom jelentette. Azért fontos ezen időszak tudományos feldolgozása, mert az elején vagyunk egy olyan médiapiaci átrendeződésnek, amelyben várhatóan a marketing egyik sajátos szakterülete, az „online” lehetőségek fognak bizonyos szegmensekben előtérni. Ebben a helyzetben roppant nehéz versenyezni azokkal az elektronikus csatornákkal, amelyek azonnal képesek reagálni a történésekre. Egy helyi napilap szerencsés és speciális helyzetben van, mert pontosan olyan igényeket elégít ki, és olyan piacon mozog, ahol az elektronikus médiumok nem jelentenek számára igazán konkurenciát. Logikus persze, hogy nekik is fel kell készülniük az új kihívásokra, ezért is fejlesztik internetes megjelenésüket, és dolgoznak azon, hogy erős, alternatív információhordozót alakítsanak ki olvasóik számára. Vizsgált médiapiaci szereplőm, a „Kisalföld Online” marketing-lehetőségeit és mozgásterét csökkenti az a tény, hogy nincs külön reklámköltségvetése, így a honlapot lehetőleg pénzügyi tranzakciók nélkül kell a jövendő látogatóik figyelmébe ajánlani, mely bonyolult feladat. Előadásomban szeretnék néhány megoldási lehetőséget bemutatni, amellyel a probléma költséghatékonyan orvosolható és regionális hírportáljuk a közeljövőben még tovább fejleszthető.

SZENTES BALÁZS *Pannon Egyetem, Veszprém* **Az e-business megoldások hatása a vezetési funkciókra**

Számos kutatás eredményeként bebizonyították, hogy a szervezetek sikeressége a többi tényező, mint például a szervezet felépítése, kultúrája mellett nagyban függ a szervezet vezetőjének vezetési stílustól, képességeitől.

Az információs és kommunikációs technológiák napjainkban tapasztalható fejlődése is nagy hatással van a szervezetek életére, működésére, így a vezetők feladataira és tevékenységeire is. Elmondható, hogy a napi rutinmunkák elvégzésében az e-business megoldások alkalmazása jelentős segítséget nyújt a vezetőknek: lecsökkenti a rutin jellegű feladatok elvégzéséhez szükséges idő mennyiségét, mellyel párhuzamosan a rutin jellegű döntéshozatal minősége a jobb minőségű információforrások rendelkezésre állása miatt javul.

Az e-business megoldások alkalmazásának hatékonysága azonban függ a szervezet kulturális beállítottságától, jellemzőitől is.

A kérdés az, mihez kezdenek a vezetők az ezen folyamatok miatt „felszabadult” idejükben? Véleményem szerint a felszabadult erőforrásaikat a jövő tervezésére, építésére fordítják, így a jövőképző, leader funkciójuk erősödni fog.

Előadásomban be kívánom mutatni a vezetői funkció átalakulásának okait, a változást előidéző körülményeket, és egy lehetséges megoldást vázlok fel a turbulens környezet okozta kihívások megválaszolására.

SZÓKA KÁROLY *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron* **A controlling alkalmazhatósága és helyzete a KKV szférában**

Az első kérdés, ami felmerülhet, az a controlling megfogalmazása, határai. A többféle irányzatból kialakuló, mai magyar gyakorlat inkább az angolszász sajátosságokhoz idomul és mindenképpen sajátosnak változtatnak nevezhető. A controlling sokkal inkább fordítható “vezetés”-nek, “irányítás”-nak, mint ellenőrzésnek; és csak kis részben jelenti azt. A controlling tehát irányítási eszköz, amelynek a feladata a tervezés, a döntéselőkészítés, az információ-ellátás és az ellenőrzés összehangolása. A legfontosabb: elősegíteni a vezetők naprakész informálását a hatékony üzleti döntések meghozatala és a cég sikeres működése érdekében.

A másik kérdés, hogy növelheti-e a controlling a cég értékét, szükség van-e controllingra, különösképp, hogy az eltérő szervezetek eltérő igényeket támasztanak a controlling-rendszerrel szemben. Sok KKV-nál már a tervezés is problémákba ütközik, azt mondják, hogy túl sok időt és energiát vesz igénybe, bonyolult és formális. Ez csak akkor lehet, ha túlrészletezett minden, nincsenek meghatározva a célok, nincs stratégia és a munkatársak nem elkötelezettek a terv iránt. Meg kell tehát határozni a hatásköröket és a felelősséget, biztosítani kell továbbá a feladatok ellátásához szükséges információkat és eszközöket.

Mivel a KKV-k nem túl összetett, ám annál érzékenyebb vállalkozások, ezért számukra kiemelkedő jelentőségű az operatív alkalmazkodás eredményessége, de ezt integrált tervezési-controlling rendszer hiányában nem érhetik el. Szemléletmódbeli változtatásra van szükség, tudjuk, hogy az igazi motiváció belülről fakad, a vezetőségnek – karöltve a többi szakemberrel – el kell határozni a controlling szükségességét és bevezetését.

Meggyőződésem, hogy a KKV-k fennmaradásához és sikerességéhez hozzátartozik valamilyen szintű controlling megléte.

DR. SZTRILICH ANDRÁS *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron* **Gazdasági és jogi problémák a határokon átvívelő egészségügyi szolgáltatásban, EU-tagországok között**

Magyarország és Szlovákia egyidejű csatlakozása az Európai Unióhoz (EU) 2004. május 1-én új távlatokat nyitott a határmenti betegforgalom lehetőségeinek kihasználásában. Különösen kedvező helyzetben van ebben a tekintetben az esztergomi Vaszary Kolos Kórház Komárom-Esztergom megyében, mivel a határ túloldalán 70 km-es körzetben hasonló kapacitású és teljesítményű fekvőbeteg ellátó intézmény nem található (a legközelebbi kórház Érsekújvárott). Mindezek alapján kölcsönös előnyökre való tekintettel fogalmazódott meg a kapcsolatfelvétel igénye egy szlovákiai magánbiztosító társaság (SIDERIA-ISTOTA, združená zdravotná poistovňa, székhely: Kassa) és a Vaszary Kolos Kórház között.

A Kórház 2005. januárja óta folyamatosan fogadja a betegeket járó- és fekvőbeteg ellátás céljából. Az előadás azt elemzi, hogy mi történne, ha a szlovákiai SIDERIA Biztosító a meglévő szerződéséből következően, vagy ettől függetlenül egy külföldi állampolgárságú beteg kártérítési igényt nyújtana be az esztergomi Vaszary Kolos Kórház ellen az ott kapott ellátással kapcsolatban. Bemutatásra kerül, hogy milyen esetekben valószínűsíthető ilyen kártérítési igény felmerülése, hogyan lehet erre fölkészülni, azt megelőzni. Vélemény hangzik el arról, hogy kell-e kockázatelemzést végezni, algoritmust kidolgozni, valamint ismertetésre kerül az is, hogy melyik bíróság lenne az illetékes

és milyen további fellebbezési fórumokra kerülhet az ügy. Részletező utalás történik az esetleges anyagi következményekre is. Az előadás gondolatébresztő kíván lenni az egészségügyet érintő EU-szintű együttműködés eddig részletesen nem vizsgált esetleges negatív következményei vonatkozásában.

TÁRKÁNYI ESZTER *Széchenyi István Egyetem, Győr*
Mi van a fogyasztó fekete dobozában?

Napjaink marketinggyakorlatában egyre fontosabb szerepet tölt be a résekre való koncentráció, így növekszik az igény a társadalom kisebb egységekre tagolása iránt. Ehhez nyújthat segítséget a szűkebb környezet tényezőinek elemzése. A referenciacsoportok esetében olyan csoportokban való részvételről van szó, amely értékeket, normákat képviselnek, és a csoport tényleges vagy közvetett tagjának a magatartását befolyásolják. A vásárlás ugyanis rendkívül összetett tevékenység: motivációja a szükséglet kielégítésen alapul ugyan, de a szükségletek gyökere a szerzési vágytól az önkifejezés lehetőségén át a társas érintkezésig terjedhet. Mindez azt jelenti, hogy közel sem csak azért vásárolunk, hogy valamit birtokolhassunk, elfogyaszthassunk, hanem azért, mert adott lelkiállapotunkat tudjuk kifejezni ily módon a vásárlással, vagy mert annak tárgyával láttatni akarjuk magunkat. A referenciacsoportok befolyásolják a termékcsoportok választását és a termékek márkájának választását is, vagyis főképp a "látható fogyasztás" szféráját. A referenciacsoport értékei, normái tehát a vásárlói magtartásban is kifejeződnek. Előadásomban arra próbálok választ adni, hogyan hatnak ezek a csoportok, és mely területeken befolyásolják leginkább a fogyasztói magtartást.

TÓTH GERGELY *Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron*
**A pénzügyi csoportok működésének sajátos kockázata
és ezek kezelése a szabályozás és a felügyelet során**

A pénzügyi csoportok összetett intézmények, a kockázatukat számos tényező befolyásolhatja. A kockázatuk alapvetően két forrásból származhat: egyrészt a bankok és biztosítók eredeti kockázataiból, másrészt pedig azokból a hatásokból, amelyek a bank és a biztosító pénzügyi csoporton belüli együttműködéséből adódnak.

Előadásomban bemutatom, hogy az egy intézményen belül működő bankok és biztosítók milyen lehetőségeket teremtenek a tulajdonosok számára, ezek pozitív és negatív oldalát is vizsgálom több aspektusból. Ismertetem, hogy a tulajdonosok milyen eszközökkel próbálják kihasználni a két tevékenység eltérő szabályozásából adódó előnyöket, és hogy ennek milyen kockázatai vannak vállalati és nemzetgazdasági szinten. Elemzem a másik oldal, a felügyelet intézkedéseit is. Bemutatom a jelenlegi felügyeleti hiányosságokat, és a folyamatban lévő szabályozási változásokat a teljesebb körű ellenőrzés létrehozása érdekében. Elsősorban Magyarország vonatkozásában vizsgálódom, de kitekintést teszek a nemzetközi vonatkozásokra is, hiszen az Európai Unióhoz való csatlakozásunk óta az ott hozott intézkedések is jelentős hatást gyakorolnak a hazai pénzügyi életre.

VINCZE IBOLYA *Széchenyi István Egyetem, Győr*
A gazdasági növekedés alternatív modellezési lehetőségei

A „Bruntland-jelentés” rávilágított arra, hogy bár a gazdasági növekedés bruttó nemzeti össztermék alapján mért mutatói javulnak, a világnak súlyosbodó környezeti és társadalmi problémákkal kell szembenéznie.

A világpolitikát az olajellátás bizonytalansága, a vallási fundamentalizmus terjedése és a környezetszennyezés egyaránt kihívások elé állítja. A piaci mechanizmusokra épülő neoklasszikus modell immár alkalmatlan arra, hogy a gazdasági növekedés befolyásolásának és alakulásának gyakorlati kérdéseire választ adjon. A gazdasági növekedés alternatív modellezési lehetőségei közül a természeti analógiákkal operáló evolúciós modell használható eredményesen. Az evolúciós modellen belül döntési problémák és egyéb gyakorlati problémák is megoldhatóak, mint például az, hogy a külföldi működőtőke-áramlás milyen szerepet játszik a nemzetállamok gazdasági növekedésében.

A KONFERENCIA ELŐADÓI A SZEKCIÓELNÖKÖKKEL (a meghívott vendégek nélkül)

Dr. Bencsik Andrea CSc.

Benecz Judit

Dr. Beszteri Béla CSc.

Bognár Krisztina

Böcskei Elvira

Czeglédi Csilla

Csejtei Ágoston

Csépe Andrea

Csizmadia Szilárd

Csuka Ildikó

Dr. Darai Lajos CSc.

Dernóczy Adrienn

Egyed Krisztián

Ercsey Ida

Dr. Farkas György

Fehér Helga

Fekete Hajnalka

Gergely Róbert

Hegy Barbara

Dr. Hofer Mária

Jámborné Antal Erika

Dr. habil. Józsa László CSc.

Dr. Juhász Lajos PhD

Kincses Zsolt

Klausz Melinda

Korén Andrea

Kovács Gábor

Kovács Gergely

Kovács Tamás

Dr. Kovácsné Gergely Zsuzsanna

Kurucz Attila

Limpók Valéria

Moór-Czepek Kornélia

Nagy Adrienn

Nagy Zsuzsanna

Németh Gábor

Németh Ildikó

Némethné Gál Andrea

Palancsa Attila

Piller Zsuzsa

Ponác György Márk

Puster János

Dr. Sárkány Péter

Sasné Grósz Annamária

Süle Edit

Dr. Svéhlik Csaba PhD

Szaradics Tamás

Szentes Balázs

Szóka Károly

Dr. Sztrilich András

Tárkányi Eszter

Tóth Gergely

Dr. habil. Varsányi Judit CSc.

Vincze Ibolya

A Hétkúti Wellness Hotel****
megközelíthetősége:

A konferencia támogatói:

KHEOPS Automobil-Kutató Intézet@
Dr. Svéhlík Csaba PhD

